

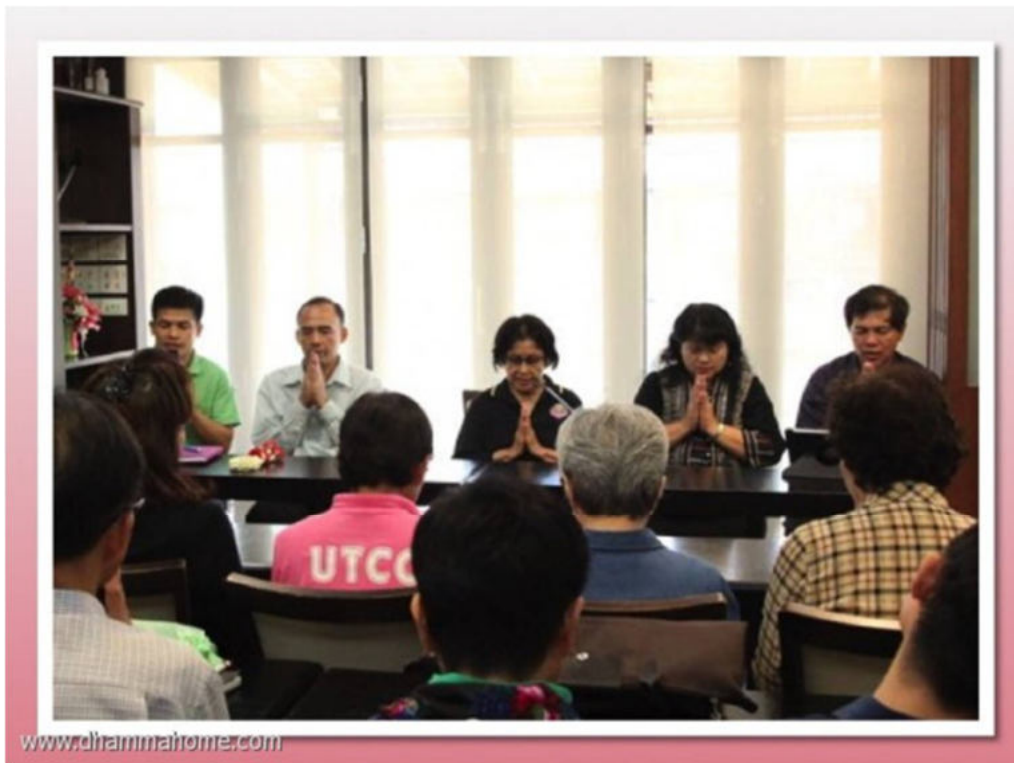
ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ รุณิชาณ์ รีสอร์ท อัมพวา
๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ สุทธิชาณ์ รีสอร์ท อัมพวา ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

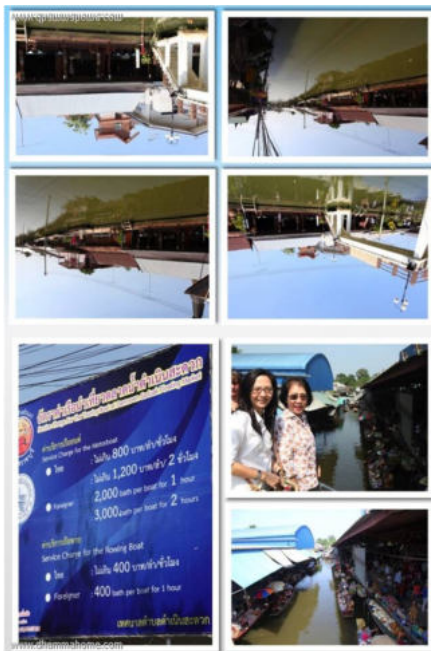
ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันพุธ ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ และคณะวิทยากรของมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ได้รับเชิญจากทันตแพทย์ ยศยง ตั้งวิจิตฤกษ์ เพื่อไปสนทนาธรรม ณ สุทธิชาณ์ รีสอร์ท อัมพวา สมุทรสงคราม ระหว่างเวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๐๐ น.

เนื่องจากการสนทนาธรรมเฉพาะในภาคบ่าย เมื่อข้าพเจ้าและคณะฯ รวม ๓ ท่าน คือ พี่แดง (พลอากาศตรีหญิง กาญจนา เชื้อทอง) และคุณภรรยาของข้าพเจ้า ได้เดินทางไปถึงเร็วกว่ากำหนดเวลานัดหมายราวสองชั่วโมง และพบว่าตลาดน้ำอัมพวาในวันธรรมดานั้นเงียบเหงา ไม่มีนักท่องเที่ยวเลย ร้านรวงทั้งหลายริมน้ำส่วนใหญ่ปิด จึงได้

โอกาสเดินทางไปเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวกที่อยู่เลยจากอัมพวา ราว ๑๓ กิโลเมตร ด้วยความมั่นใจว่า ตลาดน้ำดำเนินสะดวกซึ่งเป็นตลาดน้ำเก่าแก่อันเป็นสัญลักษณ์ของวิถีชีวิตชาวไทยในอดีต ที่ชาวต่างชาติรู้จักดีนั้น น่าจะมีตามปกติทุกวัน เมื่อเดินทางไปถึงก็เป็นเช่นที่คิดไว้ แม้จะไม่มีนักท่องเที่ยวมากมายนัก

ข้าพเจ้าเคยมาเที่ยวที่ตลาดน้ำแห่งนี้ครั้งสุดท้าย เมื่อราวยี่สิบปีที่แล้วเห็นจะได้ จำได้ว่ามีกัวยเตี่ยวหมูเจ้าหนึ่ง ที่ลอยเรือขายอยู่ริมคลองมีคนนั่งเก้าอี้ ถือขามกัวยเตี่ยวรับประทาน

อยู่ริมตลิ่ง เมื่อไปถึงก็พบว่ามิได้มีคุณป้าสูงวัยท่านหนึ่งยังขายอยู่จริง ๆ จึงได้ชวนพี่แดงรับประทานกัวยเตี่ยวหมูต้มยำ ที่ภัตตาคารลอยลำริมตลิ่งแห่งนี้ พร้อมกับชมวิวตลาดน้ำดำเนินสะดวกอย่างใกล้ชิด เป็นภัตตาคารที่มีแม่ครัววัยชล้ง ลอยเรือปรุงกัวยเตี่ยวร้อน ๆ ต่อบ้านนักท่องเที่ยวและลูกค้าทั้งไทย ฝรั่ง จีน ฮองกง ได้วันที่แะเวียนมารอคิวไม่ขาดสาย ดูน่าเอร็ดอร่อย ในบรรยากาศไทย ๆ ริมน้ำ ได้ที่นั่งหน้าร้าน (เรือ) ขาย

เจาก๊วยและข้าวเหนียวมะม่วงเจ้าอร่อย ซึ่งอยู่ติดกันกับเรือก๊วยเตี้ยว ทำเลดีมากนั่ง
ห้อยขาสบาย ๆ ตามชั้นบันไดปูนริมน้ำ โดยมีอเดิร์ฟเป็นข้าวเหนียวมะม่วงและ
เจาก๊วยหวาน ๆ เย็น ๆ คนละหนึ่งแก้วระหว่างรอก๊วยเตี้ยวหมูต้มยำ มะม่วงที่ปลูกที่
ดำเนินสะดวกมีรสชาติดีมาก หอมหวาน เป็นเพราะดินแถวนี้อุดมสมบูรณ์ดี

กราบขอบพระคุณพี่แดง
เจ้ามือเลี้ยงออเดิร์ฟแสนอร่อย
แถมด้วยน้ำตาลมะพร้าวหอม
หวานอีกสองกิโล และปลาทุ้ม
เค็มร้านแดง ที่แม่กลอง ปลาหนึ่ง
ที่ตลาดแม่กลองอีกในตอนขา
กลับคุณแฉ้วนภาที่กรุณาจะไป
ซื้อจากเจ้าอร่อยในตลาด หน้าอ

คอกหักของแม่แม่กลอง ไม่ใช่เพียงนั้น หลังจบการสนทนาธรรม ท่านคหบดีแห่ง
สมุทรสงคราม พี่ประสานและพี่เจียบ (รัชนิวรรณ บุญชู) ยังเป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหารเย็น
ก่อนกลับอีกด้วย ขออนุโมทนาทุก ๆ ท่านครับ พี่แดงกล่าวกับข้าพเจ้าในรถว่า สำหรับ
เรา ๆ บุญที่กระทำให้ผลทันตาในปัจจุบันจริง ๆ

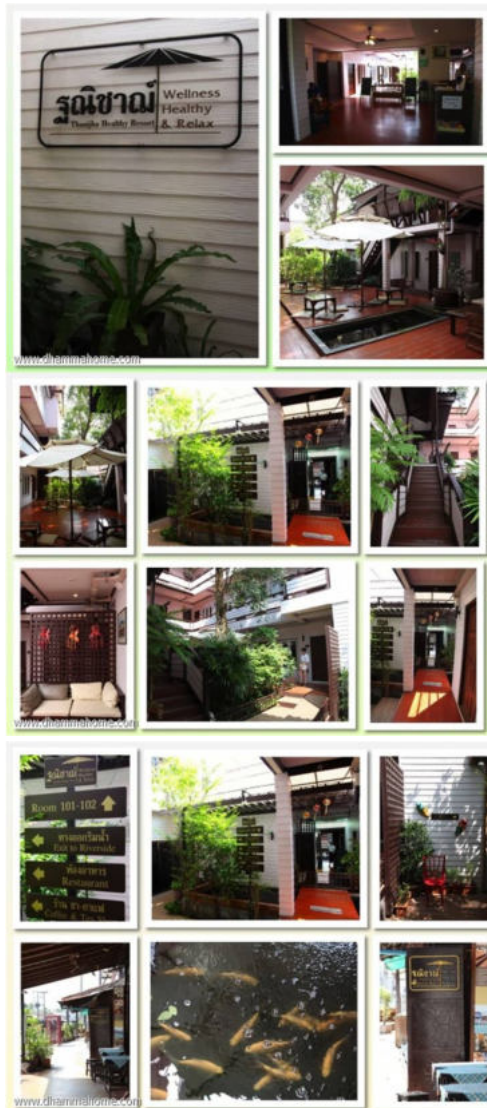
สำหรับท่านคหบดี ท่านบติ นั้น ให้ได้เห็นถึงอุปนิสัยที่เป็นไปในทานของท่าน ที่
สะสมมา และเห็นผลของท่านที่ได้รับแล้วในปัจจุบันชาติ ประการสำคัญที่สุดที่ท่าน
ได้รับในชาตินี้คือ ความเข้าใจพระธรรม อันเป็นอริยทรัพย์ ทรัพย์ที่เป็นที่พึ่งแท้จริงแก่
บุคคลในสังสารวัฏ

ขออภัยที่นำเรื่องของอาหาร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเจริญกุศลของทุก ๆ ท่านใน
แต่ละที่มากล่าวก่อนโดยส่วนใหญ่ ทั้งนี้ เพื่อที่จะได้กล่าวถึงธรรมที่ท่านอาจารย์สนทนา
โดยต่อเนื่องไม่ให้เสียอรรถรสของพระธรรมในตอนท้าย ด้วยว่า ทุกท่านย่อมทราบดีถึง
กุศลศรัทธาของท่านเจ้าภาพทุก ๆ ท่าน ที่เตรียมการต้อนรับในการสนทนาธรรมทุก ๆ ที่

อย่างประณีตบรรจง ควรที่จะได้อนุโมทนาในกุศลจิต กุศลศรัทธาของท่าน ด้วยความ
จริงใจจริง ๆ ครับ

หลังรับประทานอาหารกลางวันในตลาดน้ำดำเนินสะดวก ก็ได้เวลาเดินทางมาที่
ฐณิชาล รัสอร์ท มีเวลาอีกเล็กน้อยก่อนการสนทนาธรรมจึงได้โอกาสบันทึกภาพ
โดยรอบพักหนึ่ง พี่แดงเดินมาตามให้ไปดูร้านขายของชำข้าง ๆ ที่พี่แดงบอกว่า ได้ยิน
เจ้าของร้านเปิดวิทยุฟังท่านอาจารย์อยู่ เสียงดังออกมานอกร้าน ข้าพเจ้าเคยกล่าวกับ

หลายท่านว่า ตลอดระยะเวลากว่า ๕๐ ปี
ที่ผ่านมา ที่เสียงของท่านอาจารย์ไปสู่มนุษย์
ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ไม่มีใครสามารถรู้ได้ว่า
จำนวนของบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากพระ
ธรรมที่ท่านบรรยายมีอีกมากมายสักเท่าใด
เพราะท่านเหล่านั้น มีภาระหน้าที่ต่าง ๆ กัน
ไม่เคยได้เห็นหน้ากัน แต่ไม่ว่าท่านเหล่านั้น
จะอยู่ ณ ที่แห่งหนตำบลใด เมื่อเป็นผู้ที่เห็น
ประโยชน์ของพระธรรม ทั้งเป็นผู้ที่ได้เคย
สะสมบุญไว้แต่ปางก่อน เสียงของพระธรรม
ที่ถูกต้อง ย่อมเป็นสาระเดียวที่ท่านเหล่านั้น
จะมีความอดทน มีความเพียรในการที่จะได้
ฟังโดยสม่ำเสมอ เมื่อมีโอกาสได้พบเจอ
ท่านเหล่านั้น ย่อมมีความรู้สึกปีติยินดีเป็น
อย่างยิ่ง เพราะเหตุว่า เมื่อเริ่มเข้าใจย่อมรู้
ว่าโอกาสที่จะได้ฟังพระธรรมนั้น ยากอย่าง
ยิ่ง และแม้ได้ฟังแล้วก็ยากที่จะเข้าใจได้ ถ้า
ไม่ได้เป็นผู้ที่ได้สะสมบุญไว้แต่ปางก่อน จะ

ไม่มีโอกาสแม้จะได้ยิน ได้ฟังเลย ทั้งรู้สึกกราบอนุโมทนาท่านอาจารย์และท่านที่
เกี่ยวข้องในการเผยแผ่พระธรรม ทั้งท่านผู้มีศรัทธาและเห็นประโยชน์ด้วยการบริจาค

เงินเพื่อสนับสนุนการเผยแพร่พระธรรมทางวิทยุกระจายเสียง ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง แก่ชนหมู่่มาก ให้มีโอกาสใกล้ชิดพระธรรม

ส่วนบางบุคคล แม้จะเจอเสียงของพระธรรมที่ถูกดองแล้ว ก็ยังเป็นผู้เฝ้าหาหนทางอื่นอีก แสดงให้เห็นถึงกำลังของความเข้าใจความจริง ที่สะสมมาน้อยมาก หรือแทบไม่มีเลย ซึ่งก็เป็นปรกติของผู้ที่ไม่ได้สะสมความเห็นถูก ความเข้าใจถูกมาก่อนเลยในสังสารวัฏฏ์ และยังเป็นผู้ที่ไม่มีความระมัดระวังเป็นทีพึ่ง แม้ว่าจะกล่าวคำว่า พุทธัง สรณัง คัจฉามิ, ธรรมัง สรณัง คัจฉามิ, สังฆัง สรณัง คัจฉามิ อยู่บ่อย ๆ ว่าขอถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระอริยสงฆ์ เป็นทีพึ่ง ก็ไม่ได้เป็นผู้ที่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของคำกล่าวนั้นเลย ยังเป็นบุคคลที่หาที่พึ่งไม่ได้เหมือนเดิม ชัดสายไปทางโน้นที่ทางนี้ที่ พึ่งแต่คำของคนอื่น ที่ไม่ทำให้เข้าใจความจริง ที่ได้ทรมามีพระมหากรุณาแสดงไว้หลงไปกับคำสอนให้เกิดความเห็นผิด และความติดข้องต้องการ และเป็นตัวตน ด้วยความไม่รู้ ถ้าเป็นคำของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าที่แท้จริง ต้องเป็นไปเพื่อการละตั้งแต่ต้น ไม่ใช่เพื่อที่จะได้ในสิ่งหนึ่งสิ่งใดเลยทั้งสิ้น และประการที่สำคัญ ต้องเป็น "คำ" ที่ทำให้เข้าใจความจริงของสิ่งที่มีจริง ๆ ในขณะนี้ ได้ถูกต้อง ไม่ต้องไปแสวงหา ไม่ต้องไปปฏิบัติ ไปทำอะไรที่ผิดไปจากปรกติในขณะนี้เลย เพราะขณะนี้ ก็มีธรรมะ แต่ยังไม่รู้ไม่เข้าใจ มีเพียงหนทางเดียว คือ "พึ่ง" เพื่อเข้าใจความจริงของสิ่งที่กำลังมี กำลังปรากฏในขณะนี้ ไม่มีหนทางอื่น

อันดับต่อไป ขออนุญาตนำความ
ซึ่งท่านอาจารย์ได้กล่าวในตอนต้นของการ
สนทนาในวันนั้นเป็นความไพเราะอย่างยิ่ง
สำหรับบุคคลที่สนใจในพระศาสนา และ
แสวงหาคำสอนที่ถูกต้อง ไม่หลงไปในคำ
สอนของคนอื่น ที่แอบอ้าง กล่าวตู่ว่าเป็น
คำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่กล่าวเอา
เอง จากความคิดของตน ๆ หากฟังและ
พิจารณาด้วยเหตุผลจริง ๆ ย่อมทราบได้
ข้าพเจ้าขอยกวลีหนึ่งที่ท่านอาจารย์ได้
กล่าวไว้ในวันนั้น มาเป็นข้อคิดแก่ทุกท่าน
ว่า

"...การฟังพระธรรม จะได้ประโยชน์จริง ๆ ต่อเมื่อ ฟังด้วยความเคารพ ว่า
เราไม่รู้..."

และ

"...การศึกษาพระธรรม ต้องโดยสำนึกว่า เราเป็นใคร? เรามีกิเลสมาก
ไหม? และพระธรรม ทำให้หมดกิเลสได้ ด้วยอะไร? ต้องด้วย ปัญญา..."

เชิญทุกท่าน สะสมความเข้าใจถูก เห็นถูก จากการฟังและสนทนาธรรม อันเป็น
การอบรมปัญญาคือความเข้าใจความจริง ของสิ่งที่มีจริง ๆ ในขณะนี้ ให้เจริญขึ้น ซึ่ง
เป็นหนทางเดียว ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องได้ เมื่อเริ่มเข้าใจในความจริง ที่พระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้และทรงแสดงไว้โดยถูกต้อง ย่อมรู้ว่า ไม่มีใครที่จะเป็นผู้ที่
ปฏิบัติธรรม นอกจากปัญญาเกิดขึ้นปฏิบัติกิจของปัญญา ด้วยความเป็นอนัตตา หาใช่
ด้วยความเป็นตัวตนที่จะไปบังคับบัญชาสิ่งใดได้เลย คำพูดที่ว่า "เพียงฟัง และ เข้าใจใน
สิ่งที่ได้ฟัง" จึงเป็นคำพูดที่ดูเหมือนง่าย ๆ แต่มีความหมายที่ลึกซึ้งยิ่ง เมื่อได้มีความ
เข้าใจขึ้น ตามลำดับ

ท่านอาจารย์ :

ทุกคน ก็ได้ยินคำว่า พุทธัง สรณัง คัจฉามิ ธัมมัง สรณัง คัจฉามิ สังฆัง สรณัง คัจฉามิ ก็เข้าใจความหมาย ใช่มั้ย? ข้าพเจ้า ขอลี้พระพุทธรูปเจ้า เป็นที่พึ่ง ขอลี้พระธรรม เป็นที่พึ่ง ขอลี้พระสงฆ์ คือ พระอรหันต เป็นที่พึ่ง ต้อง "ตรง" เพราะเหตุว่า ธรรมะ เป็น "เรื่องจริง" เป็น "เรื่องตรง" ผู้ที่จะ "ถึง" ความเข้าใจธรรมะได้ ก็ต้องเป็นผู้ที่ ไตร่ตรอง แล้วก็มีใจเข้าใจถูกต้องว่า พระอรหันต สัมมาสัมพุทธเจ้า คือใคร? ยากที่ใครสามารถที่จะรู้ใน พระคุณ ในพระปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณ พระมหากรุณาคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราเป็นใคร? ข้อสำคัญที่สุด เราไม่รู้อะไรเลย แน่แน่นอน ถ้ารู้ เราก็เป็นพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าไม่ต้องอาศัย "การฟัง"

...แต่ ยิ่งฟัง ก็ยิ่งเข้าใจถูกต้อง ถึงความห่างไกล ของผู้ที่
 มากด้วยกิเลส ใครคะมากด้วยกิเลส? "ทุกคน" ซึ่งขณะนี้
 ถ้าไม่ได้ฟังธรรมะเลยเราจะพูดคำที่เราไม่รู้จักเลยแน่นอน
 ตั้งแต่เกิดจนตาย ไม่ว่าคำไหนทั้งสิ้น แต่พอได้ฟังพระ
 ธรรมแล้ว ก็เริ่มรู้คุณค่าของการที่มีโอกาส แม้ได้ฟัง แต่ว่า
 ได้ฟังแล้ว ก็ต้องเคารพในผู้ที่กล่าวด้วย เพราะว่าผู้นั้น
 ไม่ใช่ธรรมดา แม้แต่เทพหรือพรหมก็ต้องมานมัสการ
 กราบไหว้บูชาในพระปัญญาคุณ เพราะฉะนั้น "แต่ละคำ"
 ที่ทรงแสดงพระธรรม ตลอดตั้งแต่ตรัสรู้ จนกระทั่งถึงใกล้
 ที่จะปรินิพพาน ๔๕ พรรษา "ทุกคำ" เป็น "คำ" ของผู้ที่
 ตรัสรู้ ทุกคำ เป็น "ปัญญา" ที่จะทำให้สามารถที่จะเข้าใจ
 ความจริง ซึ่งไม่มีใครในสากลจักรวาล สามารถที่จะ
 "คิดเอง" หรือ "เข้าใจเอง" ได้...

...เพราะฉะนั้น เปรียบเทียบความห่างไกลของพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า กับ เรา เพื่อที่จะได้มีความนอบน้อม
เคารพอย่างยิ่งใน "แต่ละคำ" ที่มีโอกาสจะได้ฟัง เพราะว่า
เป็นสิ่งซึ่งกล่าวถึง สิ่งที่มีจริง ๆ เดียวนี้ ใครเลยจะคิดว่า
ขณะนี้ มีสิ่งที่มีจริง ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้
เราดูเหมือนธรรมดา แต่สิ่งที่ว่าเป็นธรรมดานี้ พระ
อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ เพราะฉะนั้น การฟัง
พระธรรม เพื่อเข้าใจถูก ในสิ่งซึ่งไม่เคยเข้าใจมาก่อนเลย
ในสังสารวัฏ...

...เกิดมา มีชีวิตอยู่ เพลิดเพลิน สนุกสนาน เดี่ยวสุข เดี่ยว
ทุกข์ ชีวิตสั้นมาก เหมือนนาน แต่ความจริง ทุกคน ต้อง
จากโลกนี้ไป แน่ขนัด ด้วยความไม่รู้ ไม่รู้จักสิ่งที่มี ตลอด
ชีวิต ถ้าไม่มีโอกาสได้ฟังพระธรรม...

...เพราะฉะนั้น ก็เป็นผู้ที่สำนึก ในความเป็นผู้ที่มีมากด้วย
กิเลส แต่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ และ
ทรงแสดงหนทาง ให้ผู้ที่มีมากด้วยกิเลส ค่อย ๆ เข้าใจ
จนกระทั่ง สามารถที่จะดับกิเลสได้ หมายความว่า กิเลส
ที่ดับแล้ว ไม่เกิดอีกเลย ยาก หรือ ง่าย ? ค่ะ? ใครคิดว่า
ง่าย ชาตินี้ ก็รู้แจ้งอริยสัจธรรมได้ ผู้นั้น ไม่รู้จักพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าแน่นอน...

...เพราะฉะนั้น "แต่ละคำ" เป็น "คำ" ที่เราไม่ประมาท ใน
ความลึกซึ้ง ของแต่ละคำที่ได้ยิน เช่น คำว่า "ธรรมะ"
ไม่ใช่ภาษาไทย แต่คนไทยก็ชอบใช้คำภาษาอื่น โดยที่
เราก็ไม่ได้เข้าใจความหมายนั้นจริง ๆ โดยเฉพาะคำที่มี
ปัญญาถึงความ เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัส คำนั้น
ต้องเป็นคำที่คนอื่นไม่สามารถที่จะฟังเห็น ๆ แล้วก็คิดว่า
เข้าใจแล้ว หรือว่าเข้าใจได้ แต่ต้องไตร่ตรองแล้วก็รู้ว่า
แต่ละคำที่ได้ยิน ปัญญาของเราถึงระดับไหน? เพียงแค่
ได้ฟัง และกว่าจะเข้าใจ และกว่าจะรู้ว่สิ่งนี้แหละมีจริง ๆ

และการตรัสรู้ความจริงนั้น คืออย่างไร นี่คือ ผู้ที่ไม่
ประมาท ในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า...

...ด้วยเหตุนี้ แม้แต่คำเดียว "ธรรมะ" คืออะไร? ถ้าเรา
ไม่ได้ฟังจริง ๆ ไม่ได้ไตร่ตรอง คิดกันเอง คิดกันไป คิดกัน
มา เดียวได้ยินคำนั้นบ้าง ยุติธรรมบ้าง ปาปธรรมบ้าง
หรืออะไรก็ตามแต่ ก็เดากัน แต่ว่า ตามความจริง ธรรมะ
หมายความว่า สิ่งที่มีจริง ถ้าไม่มี จะมีประโยชน์อะไร
ไหม? ที่เราจะต้องมานั่งฟังธรรมะ? แต่ เพราะเหตุว่า
ธรรมะ คือ สิ่งที่มีจริง แต่ยาก ถ้าจะถามใครว่า เดียวนี้!!
อะไรมีจริง? ก็ตอบยาก ถ้าไม่เคยฟังมาก่อนเลย ตอบ
ไม่ได้แน่นอน ตอบไปคนละเรื่องกับความจริงของสิ่งที่มี
จริง...

...เพราะฉะนั้น ให้ทราบว่า ความจริง มี ไม่ใช่เฉพาะ
เดี๋ยวนี้ นานแสนนานมาแล้ว ก็มีสิ่งที่มีจริง และความจริง
นี้ ก็จะมีตลอดไป ไม่ว่าต่อไปข้างหน้า หรือ แม้แต่ในขณะ

นี่ สิ่งที่มีจริง ก็ต้องมีจริง เพราะฉะนั้น จะหาความจริง
ที่ว่ามีจริงนี้ ได้ที่ไหน? ค่ะ? มีคำตอบไหม?

ผู้ฟัง :

ที่กาย

ท่านอาจารย์ :

ที่กายหรือคะ? ค่ะ ที่กาย ที่ใจ เมื่อไหร่คะ? ที่กาย ที่ใจ
แล้วยัง เมื่อไหร่อีก?

ผู้ฟัง :

เมื่อมีสติ ครับ

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ ยังไม่รู้จักสติเลยคะ ยังไม่รู้จักสติเลย พูดคำที่ไม่
รู้จัก กาย คืออะไร? ใจ คืออะไร? สติ คืออะไร? พูดแล้ว
แต่คำตอบที่แท้จริง แม้แต่คำว่า "กาย" แสนธรรมดา ใช
ไหม? ทุกคน เหมือนกับว่า มีร่างกาย แต่ไม่รู้ว่ "กาย" คือ
อะไร? เพราะฉะนั้น คำว่า "กาย" หรือ "กา-ยะ" คืออะไร?
ไม่ใช่ภาษาไทยนะคะ ทั้งหมดมาจากคำภาษามคธี ซึ่ง
เป็นภาษาที่พระผู้มีพระภาคฯ ตรัสแสดงธรรมะกับชาว
มคธ ซึ่งใช้ภาษานั้น แต่ความลึกซึ้ง ไม่ใช่เฉพาะคำ ความ
ลึกซึ้ง คือ สิ่งที่มีจริง ซึ่งใช้คำว่ากาย แต่ว่า ยังไม่ได้เข้าใจ
จริงๆ ว่า กาย คืออะไร?

...เพราะฉะนั้น การศึกษาพระธรรมจริง ๆ ก็จะนำมา ซึ่ง
 ความเห็นถูก ความเข้าใจถูก ในสิ่งที่มี ตั้งแต่ขั้นการฟัง
 ตามลำดับ จนกระทั่งสามารถที่จะรู้จริง ๆ ถึงการตรัสรู้
 ว่า ทุกคำที่ทรงแสดง จากการตรัสรู้ ว่า ทุกอย่างที่มีจริง
 ไม่มีใครสามารถที่จะบังคับบัญชาได้ และ มีเมื่อไหร่? ถ้า
 ไม่เกิดขึ้น จะมีไหม?...

...ขณะที่ "เห็น" ไม่ใช่ขณะที่ "คิด" เพราะ "คิด" ไม่ได้เกิด
 ขณะนั้น แต่ "เห็น" เกิด และ ขณะที่ "คิด" เฉพาะขณะที่
 คิดจริง ๆ "เห็น" ก็ไม่ได้เกิด แต่ "คิด" เกิด เพราะฉะนั้น สิ่ง
 ที่มีจริง มีจริงเมื่อเกิด พอไหม? แค่นี้? ไม่มีทางพอเลย
 แล้วเกิดมาได้อย่างไร? เห็นไหม? ทุกอย่าง มีคำตอบ
 เพราะว่า ทรงแสดงพระธรรมโดยละเอียดยิ่ง โดยประการ
 ทั้งปวง โดยสิ้นเชิง ให้ไตร่ตรอง จนกระทั่งสามารถที่จะ
 เป็นความเข้าใจ จากการที่ไม่เคยรู้ไม่เคยเข้าใจอะไรเลย
 ทั้งสิ้น แต่ว่า พอได้ฟังแล้ว ก็เห็นความห่างไกล ระหว่าง
 ความรู้ กับ ความไม่รู้...

...แล้วก็เทียบไม่ได้เลย ถ้าพระผู้มีพระภาคฯ ไม่ทรง
 บำเพ็ญพระบารมี ให้ถึงความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 จะไม่ทรงแสดงพระธรรมโดยละเอียด ถึงสิ่งที่ละเอียด
 อย่างยิ่ง เช่น สภาพธรรมะเดี๋ยวนี้ ที่ละหนึ่ง ไม่ปะปนกัน
 เลย ไม่ว่าจะเป็น "คำ" ที่เราใช้ในชีวิตประจำวันทั้งหมด
 ก็ด้วยความไม่เข้าใจ เพราะฉะนั้น การศึกษาพระธรรม
 ต้องโดยสำนึกว่า เราเป็นใคร? เรามีกิเลสมากไหม? และ
 พระธรรมทำให้หมดกิเลสได้ด้วยอะไร? ต้องด้วย
 "ปัญญา" ความเห็นถูก ความเข้าใจถูก เพราะขณะใดก็
 ตาม ที่ไม่รู้ ขณะนั้น ไม่รู้จริง ๆ แล้วจะไปละกิเลสได้
 อย่างไร...

...เพราะไม่รู้ จึงมีกิเลส ถ้ารู้แล้ว ค่อย ๆ ละคลายกิเลส จนกระทั่งสามารถที่รู้ถึงการประจักษ์ความจริง ของ สภาพธรรมะ ตรงตามที่สาวก คือ ผู้ฟัง ได้ฟัง แล้วก็ ไตร่ตรอง แล้วก็อบรมความเห็นถูก ความเข้าใจถูก จนกระทั่ง สามารถที่จะดับกิเลสได้ เพราะฉะนั้น วันนี้ "ฟัง" สิ่งซึ่งอาจจะบางคน ไม่เคยฟังมาก่อน สำหรับคนที่ ฟังแล้ว ความเข้าใจยังไม่พอ เพราะว่า ผู้ที่เคยฟังแล้วใน อดีต ไม่ได้ฟังพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพียงพระองค์เดียว ก่อนที่จะได้ทรงบำเพ็ญพระบารมีถึงความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อได้รับคำพยากรณ์ จากพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า ที่ปังกร ในอดีตสี่อสงไขยแสนกัปมาแล้ว สมัยนั้น พระโพธิสัตว์ คือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นี้ เป็นสุเมธดาบส ซึ่งมีความปรารถนา ที่จะรู้ความจริงของสิ่งที่ปรากฏซึ่งแสนยาก...

...ตั้งความปรารถนาแล้ว ก็ต้องได้รับการพยากรณ์ จาก พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดพระองค์หนึ่ง ที่จะได้ เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ต่อไปในกาลข้างหน้า ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่บังกรก็ได้ทรงพยากรณ์ สุขเมธ ดาบส คือ พระโพธิสัตว์ซึ่งจะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นี้ว่า อีกสี่อสงไขยแสนกัปป์ จะได้ตรัสรู้เป็นพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระนามว่า พระสมณโคดม แล้ว เราเป็นใคร? จะเก่งกว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ต้องฟัง พระธรรม อบรมมา ผ่านพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รวมทั้ง พระพุทธเจ้าทรงพระนามว่าที่บังกร ถึง ๒๔ พระองค์ กว่า จะได้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บำเพ็ญพระบารมี เหนือ บุคคลใดมาหาศาล ที่ละหนึ่งพระองค์ กว่าจะได้ตรัสรู้ แล้ว เราเป็นใคร?...

...เพราะฉะนั้น การฟังพระธรรม จะได้ประโยชน์จริง ๆ ต่อเมื่อ ฟัง ด้วยความเคารพ ว่าเราไม่รู้ สิ่งที่เราทราบดีที่มี จริง กว่าเราจะรู้ได้ อบรมนานแค่ไหน? พระสัมมาสัมพุทธ เจ้า ๔ อสงไขยแสนกัปป์ พระปัจเจกพุทธเจ้า ๒ อสงไขย แสนกัปป์ ท่านพระสาวกบุตร ๑ อสงไขยแสนกัปป์ แล้วเรา เป็นใคร?...

...เพราะฉะนั้น มีโอกาสที่จะได้ยิน ได้ฟัง เพื่อ ฟังไว้
เข้าใจไว้ สะสมไว้ เพราะ ไม่ใช่เรา ที่จะดับกิเลส ต้องเป็น
ความเห็นถูก ความเข้าใจถูก จริง ๆ ซึ่งธรรมะทั้งหมด ที่
พระผู้มีพระภาคตรัส ประมวลได้ตั้งแต่ต้น คือ ธรรมะ คือ
สิ่งที่มีจริงทั้งหลาย เป็นอนัตตา อนัตตา หมายความว่า
ไม่ใช่สิ่งหนึ่งสิ่งใด ที่เราเข้าใจว่า เทียง เป็นโต๊ะ เป็น
เก้าอี้ เป็นคน เป็นสัตว์...

...แต่เป็นสิ่งที่มีความจริง แต่ละหนึ่ง ซึ่งหลากหลายมาก มี
ปัจจัยเกิดขึ้น แล้วก็ดับไป เพราะฉะนั้น กว่าจะคลายการ
ยึดถือสภาพธรรมะ ว่าเป็นเรา ได้ ก็ต้องอาศัย "การฟัง"
ด้วยความมั่นคง ด้วยความเข้าใจ ที่รู้ตามความเป็นจริง
ว่า เราเข้าใจแค่ไหน?...

...เพราะ "ไม่ใช่เรา" ดับกิเลส "ปัญญา" ที่มีการค่อย ๆ
เข้าใจ ค่อย ๆ ละคลาย การยึดถือ จนกระทั่ง สามารถที่

จะเข้าใจ "ลักษณะ" ของสิ่งที่กำลังมีจริง ๆ ในขณะนี้ "อีกนาน" กว่าจะได้ "ประจักษ์ความจริง" ซึ่งใช้คำว่า "วิปัสสนา" หมายความว่าถึง "ปัญญา" ที่ประจักษ์แจ้งลักษณะของสภาพธรรมะ "ไม่ใช่เรา" ไม่ใช่เราไปทำอะไร แล้วเราก็สามารถที่จะไปรู้ การเกิดดับหรือความจริงของสภาพธรรมะ เพราะขณะนั้น ไม่มีความเข้าใจว่า ธรรมะทั้งหลาย เป็นอนัตตา ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ใคร ไม่ใช่สติด้วย เพราะเหตุว่า ปัญญาเป็นปัญญา สติเป็นสติ สภาพธรรมะแต่ละหนึ่ง แยกกัน ไม่มีใครสามารถที่จะไปทำให้ปะปนกันได้ ถ้าไม่รู้จริง ๆ ก็ไม่สามารถที่จะละคลายการยึดถือว่า อัตตา ไตตะ แก้อ้อ คน สัตว์ รวมกันแล้ว แต่ความจริง ถ้าแยกแล้ว ก็เป็นสภาพธรรมะ แต่ละหนึ่ง...

...เพราะฉะนั้น การฟังแต่ละครั้ง เป็นมงคลอันประเสริฐ หรือว่าสูงสุดหนึ่งประการ ที่จะทำให้ค่อย ๆ สะสมความเห็นถูก ฟังพระธรรมแล้ว จะรู้ได้ (ว่า) นี่เป็นคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือ คำของคนอื่น เพราะเหตุว่า ถ้าเป็นคำของคนอื่น ไม่ได้พูดถึงสิ่งที่กำลังมีในขณะนี้ให้

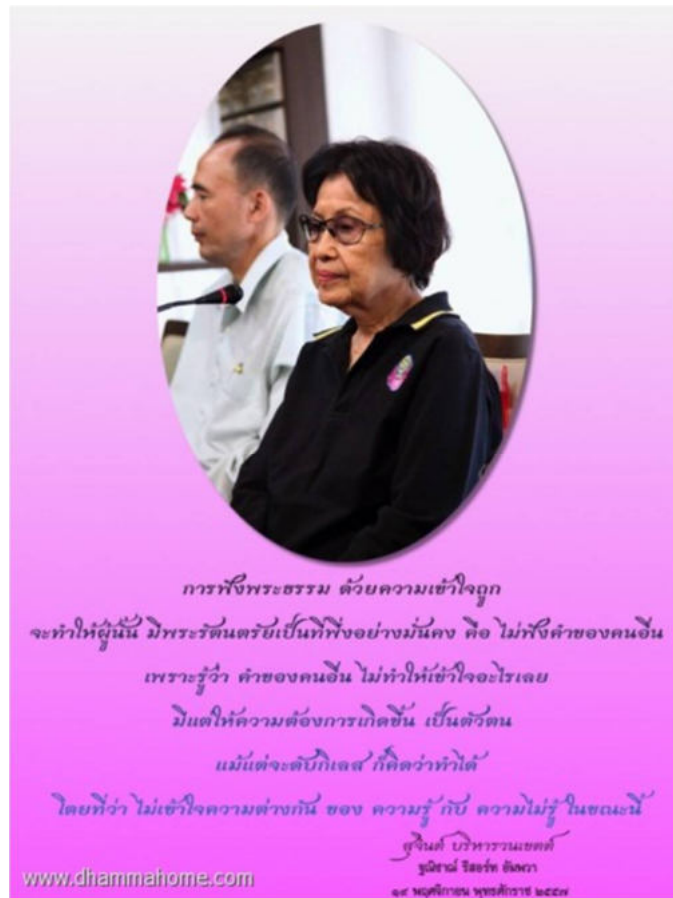

ถูกต้องเลย เพราะฉะนั้น จะละความไม่รู้ได้อย่างไร? จะ
คลายการยึดถือสภาพธรรมะ ที่เคยยึดถือมาแล้วว่าเป็น
ตัวตน ได้อย่างไร...

...ถ้าเป็นคำของคนอื่น "ให้ทำ" แล้วก็ได้ แต่ "ไม่มี
ปัญญา" ที่จะเข้าใจ สิ่งที่กำลังมี ในขณะนี้เลย ซึ่งความ
จริง ชีวิต ก็ดำรงอยู่เพียงชั่วหนึ่งขณะ แล้วก็ดับไปเรื่อย ๆ
แล้วก็เกิด มีปัจจัยสืบต่อ ในสังสารวัฏฏ์ เพราะฉะนั้น การ
ฟังพระธรรม ด้วยความเข้าใจถูก จะทำให้ผู้นั้น มีพระ
รัตนตรัยเป็นที่พึ่ง อย่างมั่นคง คือ ไม่ฟังคำของคนอื่น
เพราะรู้ว่า คำของคนอื่น ไม่ทำให้เข้าใจอะไรเลย มีแต่ให้
ความต้องการเกิดขึ้น เป็นตัวตน แม้แต่จะดับกิเลส ก็คิด

ว่าทำได้ โดยที่ว่า ไม่เข้าใจความต่างกัน ของ ความรู้ กับ
ความไม่รู้ ในขณะนี้ เพราะฉะนั้น ก็ต้องฟังด้วยความ
เคารพ เห็นความลึกซึ้งอย่างยิ่ง สามารถที่จะค่อย ๆ
พิจารณา ไตร่ตรอง จนกระทั่งรู้ว่า คำใด เป็นคำของพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า และคำใด ไม่ใช่คำของพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า...

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุก ๆ ท่าน ครับ

